

Maria och Ester

Hur mycket hinner hända på 100 år? Hur stor skillnad var det mellan att leva i början av 1800-talet och i början av 1900-talet? Vi låter två fiktiva flickor, Maria och Ester, berätta om sina liv.

Maria fjorton år 1814

"Jag är född på ett litet torp i Östra Ryds socken i Östergötland. När jag fyllde tolv flyttade jag hemifrån och blev lillpiga hos en bonde i grannsocknen. Jag går upp vid fyratiden och gör upp eld i öppna spisen varje morgon. Mjölka, sköta om djuren, bära ved och vatten, hjälpa husmor, så fortsätter arbetet hela dagen tills det blir mörkt och läggdags. Husbonden är inte snål. Vi pigor och drängar får samma mat och äter vid samma bord som familjen. Men ibland blir bondhustrun arg om jag står och drömmer. Då får jag örfilar och så drar hon mig i hårflätan. Till hösten när jag har min frivecka ska jag gå hem och hälsa på mina föräldrar. Det är mer än en mil att gå men kanske jag har tur och får åka med någon hästskjuts som ska samma väg. Far lärde mig läsa och jag kan skriva begynnelsebokstäverna i mitt namn: MND, Maria NilsDotter. Varje söndag går jag i kyrkan. Det är alltid lika roligt att träffa bekanta efteråt på

kyrkbacken. Då kan man få veta allt möjligt som händer i socknen. Vad som händer utanför socknen vet jag inte så mycket om. Men prästen vet, ibland får vi reda på nyheter från predikstolen, om krig ute i världen."

Ester fjorton år 1914

"Jag är född i Norrköping. Pappa arbetar på Tuppens textilfabrik och mamma tvättar och stryker åt fint folk i Södra Promenaden. Jag arbetar också på Tuppen men bara sex timmar om dagen. En lag säger att 14-åringar inte får arbeta mer. Vi bor bra. Mamma, pappa och vi fem syskon har en hel tvårummare för oss själva. Vattenpump och utedass finns ute på gården. Det får vi dela med de andra hyresgästerna. Men det finns ju en del som bor finare än vi. Ibland har jag följt med mamma när hon lämnat tvätt i de fina våningarna. Där hade köken rinnande kallt och varmt vatten och i våningarna finns både telefon och vattenklosett (toalett). När folk är på väg till och från sina arbeten i textilfabrikerna är det trångt på gatorna. Gående, cyklister, hästskjutsar, spårvagnar och en och annan automobil ska dela på utrymmet. Jag tycker om att läsa i Östergötlands Dagblad om världen utanför Norrköping och Sverige. Ibland drömmer jag om att kunna resa, särskilt när vi ser alla resenärer nere vid järnvägsstationen."

Frågor

Svara på frågorna med att jämföra hur skillnaden är för Maria och Ester som levde med 100år mellan varandra.

1. Vilken skillnad är det mellan Marias och Esters arbeten?
2. Finns det några regler eller lagar för flickorna om hur mycket de får jobba som barn?
3. Vilken skillnad är det mellan Maria och Esters boende?
4. Hur gör flickorna när de ska ta sig till andra platser än där de själva bor?
5. Bor flickorna tillsammans med sina föräldrar?
6. Har flickorna framtidsdrömmar?
7. Hur får flickorna information om vad som händer utanför Sverige?
8. Har flickorna någon kunskap om andra länder?